

Luovan työn tekijät ja yrittäjät

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
copyright@minedu.fi

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta – tekijänoikeuden yhteishallinnointi (OKM063:00/2014)

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY

Kiitämme opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lausunrossamme tuodaan esiin Lyhdyssä mukana oleville järjestöille yhteisiä asioita. Järjestöt menevät omissa lausunnoissaan tarkemmin omien alojensa yksityiskohtiin ja niiltä osin viittaamme niihin. Lausumme osaltamme seuraavaa:

Yleistä:

Yhteishallinnointia koskevan lakiluonnos vaikuttaa onnistuneelta siinä suhteessa, että se korostaa oikeudenhaltijoiden itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta, mahdollistaa edelleen yhdistysmuotoisen toimintamallin ja antaa oikeudenhaltijoille laajan päätösvallan oman yhteisönsä puitteissa.

Lakiluonnoksen päämäärät, joilla tavoitellaan avoimuuden ja tehokkuuden parantamista, ovat hyviä ja kannatettavia. Nämä periaatteet kotimaiset tekijänoikeusjärjestöt täyttävät jo nykyisellään.

On hyvä, että lakiluonnoksessa on selkeästi todettu, että sillä ei ole vaikutusta tekijänoikeuslakiin perustuvaan oikeuksien kollektiivihallinnointiin, kuten sopimuslisenssi- ja pakkolisenssijärjestelyihin. Suomen tekijänoikeuslakiin perustuvilla sopimus- ja pakkolisenssijärjestelyillä on pitkät perinteet ja ne ovat käytännössä toimineet hyvin.

Esityksessä ei lähemmin tarkastella taloudellisen vastuun sijoittumista ja vastuuperiaatteita tilanteissa, joissa yhdistyksen toimitusjohtaja vastaa liiketoiminnasta ja hallituksella on valvontavastuu. Esityksen jatkovalmistelussa tulee selvittää ja arvioida, mitä vaikutuksia ja seuraamuksia hallituksen toimimisella yksitasoisen yhteishallinnointiorganisaation valvontaelimenä olisi hallituksen mahdollisuuteen päättää yhdistyksen liiketoiminnan johtamisesta, yhdistyslain mukaan kolmansille tahoille olevista vastuuperiaatteista ja mahdollisista esteellisyytilanteista

Pykäläkohtaiset kommentit:

1) Soveltamisala 2§

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan lakia sovellettaisiin vain Suomeen sijoittautuneisiin yhteishallinnointiorganisaatioihin. Tällaisenaan laki asettaisi Suomessa toimintaa harjoittavat yhteishallinnointiorganisaatiot Euroopan Unionin ulkopuolelta toimivia mutta tänne lisensoivia organisaatioita huonompaan asemaan ja saattaisi johtaa vääristyneeseen kilpailuasetelmaan riippuen siitä mihin maahan yhteishallinnointiorganisaatiot ovat sijoittautuneet. Tämä epäkohta tulee lakiluonnokseen korjata.

Huomautamme, että direktiivi ei aseta esteitä sille, että jäsenvaltiot soveltavat samoja tai vastaavia säännöksiä sellaisiin yhteishallinnointiorganisaatioihin, jotka ovat sijoittuneet EU-alueen ulkopuolelle mutta jotka toimivat kyseisessä jäsenvaltiossa (direktiivin johdantolause 10).

Ehdotamme, että lakiluonnoksen soveltamisalaa muutetaan siten, että lakia sovellettaisiin sekä Suomeen sijoittautuneisiin että Suomessa toimiviin yhteishallinnointiorganisaatioihin (niiden sijoitusmaasta riippumatta).

2) Toimitusjohtajan nimittäminen (14 §).

Lakiluonnoksessa esitetään, että yhteishallinnointiorganisaation toimitusjohtajan nimittäisi yleiskokous.

Toimitusjohtaja johtaa käytännössä yhteishallinnointiorganisaation liiketoiminnan päivittäistä toimintaa ja vastaa siten hallituksen asettaman strategian ja ohjeistuksen täytäntöönpanosta. On tärkeää, että hallituksen ja toimitusjohtajan välillä vallitsee erityinen luottamussuhde. Se, että hallitus valitsee toimitusjohtajan, olisi omiaan vahvistamaan tätä. Myöskään direktiivi ei edellytä, että yleiskokous valitsee toimitusjohtajan.

Ehdotamme, että lakiluonnoksessa nyt esitetyn sijaan toimitusjohtajan nimittäisi yhteishallinnointiorganisaation hallitus

Lakiluonnosta tulee muuttaa siten, että yhteishallinnointiorganisaation toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen kuuluu hallituksen toimivaltaa. Tämä tulisi toteuttaa poistamalla lain 14§ 2 kohdasta alla olevalla tavalla sanat ”ja toimitusjohtajan”.

14 §

Yleiskokouksessa päätettävät asiat

Sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään yleiskokouksen päätettäväksi, yhteishallinnointiorganisaation yleiskokous päättää seuraavista asioista:

- 1) yhteishallinnointiorganisaation jäsenyysehdot, jos niistä ei määrätä säännöissä tai yhtiöjärjestyksessä;*
- 2) yhteishallinnointiorganisaation valvontaelimen ja toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä yleiset periaatteet näiden henkilöiden palkitsemisesta tai heille maksettavista muista etuuksista;*

3) Kaikki tarvittavat tiedot (33§)

Tämän pykälän mukainen yhteishallinnointiorganisaatiolle ja käyttäjälle asetettu velvoite antaa kaikki oikeuksien lisensoimiseksi tarvittavat tiedot on hyvä, tarpeellinen ja tärkeä. Oikeudenhaltijoiden tulee saada lisensoitavasta aineistoista taloudellisesti käypä markkina-arvo. Sen varmistamiseksi, että käypä markkina-arvo on neuvottelun avulla saavutettavissa, on käyttäjien annettava yhteishallinnointiorganisaatioille direktiivin mainitsemat ”kaikki tarvittavat tiedot”.

Yhteishallinnointiorganisaatioille on olennaisen tärkeää, erityisesti uusien palveluiden osalta, saada kaikki tarvittavat tiedot, jotta lisensoitava aineisto kyetään hinnoittelemaan oikealle tasolle niin oikeudenhaltijoiden kuin käyttäjienkin kannalta.

Esitysluonnoksen 33 §:ää koskevia perusteluja olisi tarpeen täsmentää siltä osin, mitä ovat ne ”kaikki tarvittavat tiedot”, joita käyttäjän on annettava yhteishallinnointiorganisaatiolle. Perusteluissa tulisi mainita tällaisina tietoina esimerkinomaisesti oleelliset ja varmennetut tiedot palvelun tuloista, aineiston suuruudesta ja sen käyttömääristä ja –tavoista. Uusien palveluiden osalta olisi toimitettava vähintään perusteelliset liiketoimintasuunnitelmat ja arvioidun liikevaihdon määrä ja kehittyminen. Yleisesti perusteluissa voitaisiin todeta, että kaikki se tieto, joka on tarpeellinen markkina-arvon määrittämiseksi, on toimitettava yhteishallinnointiorganisaatiolle.

4) Tekijänoikeuskorvausten kohtuullisuus (34§)

Direktiivin 16 artiklan kohdassa 2 säädetään, että ”Yksinoikeuksien ja korvausoikeuksien tariffien on oltava kohtuullisia suhteessa muun muassa oikeuksien käytön taloudelliseen arvoon liiketoiminnassa...”.

Lakiluonnoksen 34§:ää koskevassa perustelutekstissä käytetään myös sanaa ”muun muassa” (sivu 60). Tästä huolimatta lakiluonnoksen pykälätekstissä käytetään ilmaisua ”erityisesti”.

Näkemyksemme mukaan pykälätekstin sanan ”erityisesti” sijaan tulisi direktiiviä noudattaen käyttää ilmaisua ”muun muassa”.

5) Valvova viranomainen (54§)

Pidämme hyvänä, että valvovaksi viranomaiseksi on lakiluonnoksessa esitetty opetus- ja kulttuuriministeriötä. OKM:llä on pitkät perinteet sopimuslissenssi- ja pakkolissenssijärjestöjen toiminnan valvonnassa ja siten hyvät edellytykset toimia vastaavanlaisessa valvonta-tehtävässä myös jatkossa.

6) Riitojen ratkaisu (68§)

Pidämme onnistuneena, että lakiluonnoksessa ei ole esitetty erillistä riidanratkaisumenettelyä tähän lakiin perustuvien riita- ja hakemusasioiden käsittelyyn. Erilliselle riidanratkaisumenettelylle ei ole näkemyksemme mukaan tarveakaan. Tekijänoikeusasioita koskevien riitojen käsittely on vastikään siirretty tekijänoikeuden erityisosaamista omaavan markkinaoikeuden ratkaistaviksi, jonne myös tätä lakia koskevien riitojen ratkaisu luontevasti sopii.

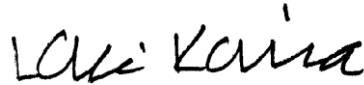
7) Kokeellinen lisensointi (35§)

On erittäin hyvä, että lakiin on otettu oma pykälä koskien kokeellista lisensointia ja ettei sillä ei ole ennakkoarvoa. Tämä edesauttaa järjestöjä kokeellisten lisenssien myöntämisessä uusille käyttöaluille nopeammin kun hinnoittelua ei tarvitse niin perusteellisesti heti arvioida.

Helsingissä 11.9.2015

Anne Salomaa
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Projektinjohtaja

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY on laaja-alaisin kotimaisia taiteilijoita, tekijöitä ja sisällöntuotantoalaa edustava yhteenliittymä. Siinä on mukana 16 järjestöä: AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry, Forum Artis – valtakunnallisten taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö, Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry, Kopiosto ry, Suomen elokuvatuottajien keskusliitto SEK ry, Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Suomen elokuvatoimistojen liitto SEL ry, Suomen Musiikkikustantajat ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Suomen peliohjelmisto ja multimediatallenneyhdistys FIGMA ry, Musiikki-tuottajat – IFPI Finland ry, Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry, Suomen Säveltäjät ry, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry ja Visuaalisen alan taiteilijoiden Tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry.